

(א) צ"מ טו: קי: ע"ש עיני
מוספות צ"מ ז"ה ד"ה
הנחלן, צ"מ צ"מ סו:
א פ"י חוליות, ד) טוכה לב,
ה) אכל כבוקה פ"י רש"י
פירוש אחר,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה נחלקה
וכי בתשובות הגאונים
נחלקה החימום:

הגהות הגר"א

[א] תו"ח כל כי אפי'
כו. י"ב ור"ף תוך דמס'
בשבתא דמנינא וכן
מתנת הולאה וע"י (אולי
ל"ל ותמורן) זה קושט
המ"מ על המצ"ס ממני'
דכאן וכן הלא דס"פ
המפקד וע"י בהג"ה ר"ש
פי ע"ד:

לעני רש"י

טרינקיי"ש [טרינקיי"ש].
גור-עין, בול-עין.
אישקוב"א. מטאטא.

מוסף רש"י

הניחא למאן דאמר.
פלוניתא היא כמנונית
(פ"א); אי אית ליה דחי
ללוקח, לפרע חוב, לא
מצי מסלק ליה לבעל
חוב. מן ארעא, דבעל חוב
קיים, דמיני למימר
דהיא דיש קרקע מותר
על הוב עם השבח, מסלק
ליה ללוקח חוץ על כחו
ללוקח ולא מיני אמר לוקח
הז' ל' מן ארעא שיעור
שבת, דלמך כוליה דיי'
ואת ירדת בה שלח גרשות
(ב"מ טו) לארעא מעיקרא
דידיה הוי והוא דנתח לה
שלח גרשות שקל שבתא
חוץ ולא פלוגתא האיל
והוא מסקן ביה שיעור
ארעא כולה (שם ק"ה).
בגון דשיחיה ניהליה.
ליה לבעל חוב, אפומיקי.
לא ארעא והכל מוריס חו
דלי הוי לא וזו ללוקח לא
היה מיני מסלק ליה (שם
טו). נחלקה התיומת.
שני עליו עליונים אמנעיס
שם השדה כלה נחלקו
זה מהו ומסקנה השדה
עד העלון שלמטה מהם.
חיומת, לפי שמדובקין
כמאומים (שם ב"ב).

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

צו.

עין משפט
נר מצוה

לא יהא לך פרעון אלא מזה. ואי נמי הווי לוקח או שליט
מצי מסלק ליה: מה שהשביח מכה. ושקיל לוקח מנהלה או שליט
או רביע וכן יורש. אי נמי כוליה שבתא כמתניתין מפני תקנת
השבים כדאמרן לעיל בשמעתא קמייתא [ד:]: כל זכום שפסל ליה.

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הא דמסיק ביה כשיעור ארעא ושבתא הא
דלא מסיק ביה אלא כשיעור ארעא אמר
ליה (ה) הניחא למאן דאמר אי אית ליה זוזי
ללוקח לא מצי מסלק ליה לבעל חוב שפיר
אלא למו"ד אי אית ליה זוזי ללוקח "מצי
מסלק ליה לבעל חוב לימא ליה אי הווי לי
זוזי הווי מסלקינא לך מכוליה ארעא השתא
הב לי גריוא דארעא שיעור שבתא אמר
ליה הכא במאי עסקינן בגון דשויה ניהליה
אפומיקי (ו) דאמר ליה לא יהא לך פרעון
אלא מזה: אמר רבא גזול והשביח ומכר
וגזל והשביח והוריש מה שהשביח

מכר מה שהשביח הוריש: בעי רבא השביח לוקח בתר דבעיא
יהדר פשטה מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא ליה: בעי רבא
השביח עובד כוכבים מהו א"ל רב אחא מדפתי לרבינא ה"תקנתא לעובד
כוכבים ניקו ונעבוד אמר ליה לא צריכא כגון דזבניה לישראל סוף סוף
הבא מחמת עובד כוכבים הרי הוא כעובד כוכבים לא צריכא כגון דגזל
לישראל וזבנה ניהליה והשביחה עובד כוכבים והדר עובד כוכבים וזבנה
לישראל מאי מי אמרינן כיון דמעיקרא ישראל והדר ישראל עבדי רבנן
תקנתא או דלמא כיון דאיבא עובד כוכבים באמצע לא עבדו ליה רבנן תקנתא
י'תיקו: אמר רב פפא יהא מאן דגזל דיקלא מחבריה וקטליה אע"ג דשריא
מארעא לארעא דידיה לא קני מאי טעמא מעיקרא דיקלא מיקרי והשתא
נמי דיקלא מיקרי דיקלא ועביד (א) גובי לא קני השתא מיהת גובי דדיקלא
מיקרי (ב) גובי ועבדינהו כשורי קני כשורי רברבי ועבדינהו כשורי זוטרי
לא קני (ג) עבדינהו קצוצייתא קני אמר רבא (ד) יהא מאן דגזל לוליבא
ועבדינהו הוצי קני דמעיקרא לוליבא מיקרי והשתא הוצי ועבדינהו
חופיא קני מעיקרא הוצי והשתא חופיא ועבדיה שרשורא לא קני
מאי טעמא דהדר סתר ליה והוי חופיא (ה) בעי רב פפא נחלקה התיומת
מהו תא שמע דאמר רבי מתון אמר רבי יהושע בן לוי ניטלה התיומת פסול
מאי

הא דמסיק ביה שיעור ארעא ושבתא. פירוש הא דקאמר שמואל
צ"ח גובה את השבח דכיון דמסיק ביה שיעור ארעא ושבתא
גובה את השבח כנסת מן הלוקחות ונראה דגם מיתמי גבי צ"ח
השבח כנסת ואין נותן דמים כמו מן הלוקחות ואע"ג דלזין להס
על מי לחזור והוי כמו מתנה דלא גבי
מינה צ"ח שבתא כדמשמע בצ"ח דצ"ח

(דף טו. ושם ד"ה צ"ח) 177 דוקא מלוקחות
גובה לפי שפסל לו מוכר ללוקח אלא
איקוס ואשפי ולדכי ואמריק וזבני
אזין אינון ועמליהון ושבתיהון אבל
מתנה דלא כתב ליה הכי ואין לו על
מי לחזור לא מכל מקום גובה מן
היתומים משום דכרעיה דלזכוון
נייהו כדמוכח בצרק יש כבוד (בכורות
דף נב.) דתנן אין הזכור נוטל צראי
ולא צבאח ולא האשה צבאחיה ולא
הצנות מנכסים משועבדים בגמרא
והאמר שמואל צ"ח גובה את השבח
ומשני מקולי כתובה שנו כאן ומוזנות
צנות נמי תנאי כתובה ככתובה דמי
והתם משבח יתומים מיירי דלוי
משבח לקוחות א"כ מאי איראי דלא
טרפי צנות משבח והא מגוף הקרקע
נמי לא טרפי דלזין מוליחין למוון האשה
והצנות מנכסים משועבדים אלא
בשבח יתומים מיירי ודוקא כתובת
אשה ומוזנות דקילי לא גבי משבח
אזל שאר צ"ח גבי ובקונטרס פירש
התם מוון הצנות כגון נשא אשה
ופסק לזון צמה ה' שנים ולפירושו אין
ראיה דלמי מיירי שפיר בשבח
לקוחות אבל לא נהירא דא"כ ה"ל
למייתי ולא צת אשמו למוזנות ועוד
דלא שייך צהו תנאי כתובה והא דלמך
בהמקבל (צ"ח דף קי.) יתומים
אומרים לנו השבחנו ואין השבח שלך
משמע דלא גבי משבח יתומים התם
מיירי שעשה אפומיקי ואמרי לנו
השבחנו ותן לנו יציאה כדן היורד
מאי

למך שדה מצירו שלא גרשות וכן מוקי לה במסקנא בעשאו אפומיקי וגם בתחילה וגם
להציא ראייה מ"ט ארעא כיון דלגובינא קיימא כמאן דגביא דמינא ואי לא מיירי דשויה אפומיקי אמאי הו"ל בחוקת צ"ח ויתמי
נייתו ראייה אדרבה ארעא בחוקת יתמי קיימא דלוי צעי מסלקי ליה זוזי ועל צ"ח להציא ראייה אלא דלוי בעשאוהו אפומיקי איירי
וגרע כחו של בעל חוב טפי צמה שעשה לו הלוה אפומיקי דהו"ל כחמת משדותי דמשלם יציאה למי שמשביח ואילו לא עשאו אפומיקי
היה גובה הכל מן היתומים בלא פריעת יציאה כמו מלוקחות דרפישמי והשתא מלינו למימר דבלקוחות נמי אם עשאה אפומיקי יש לו
לשלם ללוקח היציאה אפי' מסיק ביה שיעור ארעא ושבתא ולמסקנא דמוקי לה הכא בעשאה אפומיקי לא נחלק עוד בין מסיק ביה
שיעור ארעא ולא מסיק ובטל במסקנא אותו חילוק דכיון שעשאו אפומיקי משלם יציאה אע"ג דמסיק שיעור ארעא ושבתא ומיהו יש
לחלק דבלקוחות כיון שיש להס על מי לחזור היכא דמסיק שיעור ארעא ושבתא אינו פורע יציאה אפי' עשאה אפומיקי דמשום דעשה
אפומיקי לא יגרע כח צ"ח בן צ"ח שיש ללוקח על מי לחזור דדוקא לומר דבמסקנא דמוקי לה בעשאה אפומיקי לא קרין למה שהיה
מחלק בין מסיק ביה שיעור ארעא ללא מסיק שהרי כל אלו דצרי רב אשי שהיה משיב לרבינא דבכל הספרים כתוב אמר ליה
הא דמסיק ביה שיעור ארעא כו' א"ל הכא במאי עסקינן דשויה ניהליה אפומיקי ואין דומה שהיה חוזר מדצרו הרשאוים
ומיהו אורי' לפי הספרים שכתוב בהן אמר ליה כאן בשבח המגיע לכתפים כאן כו' אותו מירון ודאי לא קאי ומיהו ברוב הספרים
גרסינן וכי תימא כאן בשבח המגיע לכתפים כו': ה"ניחא למאן דאמר כו'. פלוגתא היא בצרק מני שהיה נשוי (כמנונית דף פ"א: ושם)
גבי ההוא גברא דהווי מסקי ביה אלפא זוזי ומאן דאית ליה דלא מצי מסלק ליה היינו רמי בר חמא דסבר התם למימר דהיינו מתניתין:
ב"ר זכות שתבא ליה. [א] אע"ג דצ"ח דצ"ח (דף טו: ושם) משמע דאפי' לרז דלמך יש לו שבח בשלל הכיר צה שאינו שלו ולקחה
היינו מנגזל אבל גזול לא יהיב שח היינו בצרקע שאין גזולתו גופיה לית ליה שבח אבל הכא צמטלטלין שיש שבח לגזלן
מפני תקנת השבים גם ללוקח ממנו יש לו: ד"גזל דיקרא וקטליה. אע"ג דגזל צמהה וקטלה קני התם הוי שיעור דמיכר טפי:
נחלקה התיומת כו'. מלא ר"י בשבות הגאונים (ה) ניטלה התיומת אותו הולא העליון צראש הלולב שאין הולא למעלה הימנה
והוא כשני הולין דבוקין זה צה ונקראין תיומת וכן משמע מתוך ה"ג שרונים לפרש כן ולדבריהם לא ימנא לנו לולב כשר
כי צטורח נמלאין אותן שיש להם תיומת כזה אפי' אחד צה' מאות ויש לומר שאף לדבריהם אין פסול אלא שהיה מתחילה כענין זה ומחלק
ששנתה מצרייהו ובקונטרס פירש נחלקה תיומת שני עלים עליונים אמנעייס ששם כלה השדרה נחלקה זה מזה ונסדקה השדרה עד
העליון של מטה מהן ומתוך פירושו משמע שנסדק השדרה כל כך שנראה העליון העליונים חלוקין ומפוזרין זה מזה ועוד אורי' דיש מפרשים שכל
עלי הלולב כפולין כל אחד לשנים ויש צראש הלולב צסוף השדרה שכל יואזין ממנה שכל אחד כפול לשנים כשאר עלי הלולב ואותם שנים
עליו הוואזין מראש השדרה נקראין תיומת ואכהו צעי נחלקה מזה את זה ונחלקו זה מזה דהיינו קצת מן השדרה ומיהו אין רוב הלולבין
נמלאין כענין זה ומכל מקום יש לומר דצעי דאי משתכח כה"ג תיומת ומחלקה מהו: ה"ניחא לתיומת פסול. נראה לר"י דהא
דלמך כשר ראשו פסול היינו שנקטמו הרבה מן העליון תדע דלזין לך נקטס יותר מנצטילת התיומת ומשמע דוקא ניטלה אבל
נקטס כשר ועוד ארי' דלמי למימר דניטלה אנטריכא ליה דס"ד דהוי דר טפי כשניטלה כולה יותר מנקטס:

כו א ב מ"י פ"א
המלכות מלה וזה
ה' ו סגנון ע"ש 5 טושי"ע
ח"מ סמוך קטו ספיק ב:
כו ג ד מ"י פ"ב מהל'
מילה הלכה ד עינין
בהשגות ומ"מ סגנון ע"ש
עג טושי"ע ח"מ סמוך סג
ספיק ד:
כה ה מ"י שם הלכה ה
טושי"ע שם ספיק ה:
כז ו מ"י שם טושי"ע שם
ספיק ו:
ל ז ח ט מ"י שם הלכה
יג סגנון שם טושי"ע ח"מ
ספיק ח:
לא י כ מ"י שם הל' ד
טושי"ע שם ספיק ט:
לב ל מ"י שם טושי"ע שם
ספיק י:

רבינו הנאל

הב לי גריוא דארעא.
פ"י גריוא מידה. אמר
רבא גזל והשביח ומכר,
גזל והשביח והוריש
מה שהשביח מכר ומה
שהשביח הוריש. רבי'
הנאל וצ"ל ורוב
המפרשים פירשו הך
דרבא שגזל
והשביחה. דיקלא ופסקיה
בגובי גובי נמי לא
קני. מ"ט השתא נמי
גובי דדיקלא מיקרו.
פ"י התיבות. עבדינהו
קצוצייתא קני. פ"י שעושין
ממנו צינור. אמר רבא האי
מאן דגזל לוליבא ועבדא
הוצי קני. מ"ט דמעיקרא
לוליבא והשתא הוצי.
הוצי ועבדינהו הפיא קני.
מעיקרא הוצי והשתא
הפיא ועבדינהו
שישורא לא קני. מאי
טעמא דהדר סתר ליה והוי
אפיא. והוא כעין שבירה
מעין פרצה. נפרדו עליו
כשר, שנתפרדו בחוצין.
פ"י אחוה גזל לוליבא
ועבדיה הוצי שנטל עליו
עלה עלה בלבד. גזל הוצי
ועבדיה הפיא. שחילק
את העליון וקרין ועשאן
לטאט הבית. שישורא
חבל קטן.